

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Quod recte & iusto dei iudicio diabolum spiritus sanctus suo respectu indignum iudicavit, reum æterni delicti, & de ruina eiusde[m] diaboli, & q[uo]d positus fuit in monte sancto dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

cis, siue homo filius lucis, sic lux dicitur uel est, tanquam lucerna, id est, lux non carens materia: uerbu autē dei, uerbu deus, ipsa lucis est substantia. Nec em̄ aliud est illi esse, & aliud lucere: istis autē aliud esse & aliud est lucere. Diligendo quippe lucē, ipsi sunt lux: sicut ecōtra apostata angeli, odiendo lucem, tenebræ sunt.

¶ Item de processione spiritus sancti, quod in nos homines duobus datis diffundatur, altero quod est in remissionem peccatorum, altero quod est in diuisiones gratiarum: in sanctos autem angelos vno tantum, quod est in diuisiones gratiarum.

Caput VIII.

De processione spiritus sancti, qui hoc operatur, & in illis beatis spiritibus & in nobis hominibus, ut per hoc ipsum, quod uerbum dei, filium dei, manentem in nobis hñtes, filij dei nominamur & simus, hoc in superiore diximus, quod duobus datis siue per duo data diffundatur: altero quod est dari in remissionem peccatorum, altero quod est in diuisiones gratiarum. Vex nobis duntaxat hominibus istis duobus modis datur. In sanctos autē angelos uno modo scilicet in diuisiones gratiarum larga diuisione effusus est.

¶ Nam ut in remissionem peccatorum nunquam detur apostatis angelis, iudicium uerū fuit, & est eiusdem spiritus sancti. Illi namq; cū suo principe diabolo non per infirmitatem seu per ignorantiam, sed per superbiam peccauerūt. Cuius uidelicet superbiam magnitudinem, spiritus propheticus apud Ezechielem denotat uerbis huiusmodi, diabolū coarguens sub nomine principis Tyri. Eo quod eleuatum est cor tuum, & dixisti deus ego sum, & in cathedra dei sedi, & dedisti cor tuum quasi cor dei. Item sub nomine Pharaonis regis Aegypti. Ecce ego ad te Pharaon rex Aegypti, draco magne, qui cubas in medio fluminum tuorum, & dicis, meus est fluuius, & ego feci memetipsum.

¶ Pro huiusmodi superbia sententiam damnationis aeternæ accepit, de cælo proiectus, factusq; princeps tenebrarū diabolus, qui fuerat angelus speciosus. Vnde apud eundem prophetam dicitur ei. Tu signaculū similitudinis plenus sapientia & perfectus decore, in delitijs paradysi dei fuisti, & cætera, usq; repleta sunt interiora tua iniquitate et peccasti et eiecite de monte dei. Quibus utiq; uerbis tria prædicant, horribilis eius superbiæ instrumenta, sapientia, decor siue pulchritudo, maxime ubi sub nomine Assur dicitur in eū, omnem lignum paradysi non est assimilatum illi et pulchritudini eius, quia speciosum feci eum.

Tertium eius fuit magnitudo, nam cedri (inquit) non fuerunt altiores illo in paradiso dei, abietes non adæquauerunt summitatem eius, et platani non fuerunt æquales frondibus illius.

¶ Cæterum uera magnitudo deus est, et uera sapientia, uerbum dei, filius dei est: & uera pulchritudo spiritus sanctus est: quæ beata trinitas, sanctorum angelorum & magnitudo & sapientia & pulchritudo est. At ille diabolus magnitudinem illam non honorificauit, sapientiam illam non adoptauit, pulchritudinem illam non amauit. Quomodo ergo nisi per Ironiam plenus sapientia, & perfectus decore extensusq; & protegens dicitur fuisse?

¶ Sunt enim in scriptura sancta Ironiæ grauissimæ. Exempli gratia: cum dicit sancta trinitas, ecce Adam quasi unus ex nobis factus est: cum reuera potius propter peccatum comparatus sit iumentis, & similis factus sit illis. Et sicut filia Babylonis uirgo dicitur, cum sit meretrix. Itaq; & qd̄ ibidem illi dicitur, omnis lapis pretiosus operimentum tuum, sardius, topazius, iaspis, chrisolitus, onyx, berillus, saphyrus, carbunculus, & smaragdus, qui sunt sanctorum nouem ordines angelorum, cum improprio dictum esse sentimus, quia sic sibi ille arrogauit, ponens (ut supra dictum est) cor suum quasi cor dei, & dicens, in cathedra dei sedi.

¶ Denique solius dei est operimentum omnis lapis eiusmodi, id est, omnis perlucidus ordo angelicæ dignitatis, sicut dicitur in Psalmo. Confessionem & decorem induisti amictus lumine sicut uestimento, id est, decora confessione sanctorum (qui omnes lumen, id est, filij lucis sunt) sic es indutus, sic es ornatus, ut aliquis uestimento suo.

¶ Quod nimirum parum est, de solis intelligere hominibus, filijs lucis: nam & sancti angeli, immo & primum ipsi lux, & filij siue angeli lucis, confessione sua decora creatorem suum induerunt, & ipsi sunt, de quibus idem dominus ad beatum Iob dicit. Cum me lau-

darent astra matutina, & iubilarent omnes filij dei.

¶ Quod recte iusto dei iudicio diabolū spiritus sanctus suo respectu indignum

1. Iohan. 3

Angelis apostatis cur non datur spiritus sanctus in remissio. peccata. Ezech. 23.

Ezech. 29.

Esa. 14.

Apo. 17 Superbia luci feri. Ezech. 28

Ezech. 31

Ironia in scriptura sacra. Gene. 3. Psal. 48. Esa. 47. Ezech. 28

Amictus lumine sicut uestimento Psal. 105.

Iob. 38.

gnum iudicauit, reum eterni delicti, ⁊ de ruina eiusdem diaboli, ⁊ quod positus fu-
it in monte sancto dei.

Via igit per superbiam peccauit, recte ⁊ iusto iudicio spiritus sanctus ꝑcedens
à patre ⁊ filio, non in illū, sicut in electos angelos, sed omnino longe ab illo decli-
nauit eandē passus ab ipso repulsam, quam ⁊ ex hominibus similibus eius pas-
sus est, uel patitur dicens: Quo si contemnat mulier amatorem suū, sic contem-
nit me domus Israel. Sicut enim illū populū Israel sibi adduxit, ⁊ legem siue tabulas testa-
menti dedit illi in monte, qui ⁊ ob hoc dictus est mons dei, hoc exigens pro cunctis bene-
ficijs suis, ut diligeret eū, atq; dicens, ⁊ nunc Israel quid dominus deus tuus petit à te, nisi
ut timeas dominū deum tuū, ⁊ diligas eum: ⁊ multa hic similia. Sic ⁊ illum malignum in
cælo posuit, quemadmodū dicit. Et posuite in medio monte sancto dei, in medio lapidū
ignitorū ambulasti. Hoc ab illo exigens, ut creatori ⁊ tanto largitori haberet gratias, ut po-
re rationalis creatura, ⁊ tanquā lapis appositus uel præparatus in foraminibus suis susci-
peret ligaturas auri, uinculū dilectionis dei. Nam hoc est quod eadem scriptura dicit. Au-
rum opus decoris tui, ⁊ foramina tua in die, qua conditus es, præparata sunt. Itaq; quia per
nimiram (sicut iam dictū est) superbiam repulit à se amatorem deū, ⁊ contemptuosam ab illo
spiritus dilectionis passus est repulsam. Neq; enim in semetipso unquā accepit illū, quāuis
ita scriptū sit, aurū opus decoris tui: subaudit enim, esse debuit uel promptū fuit. Iusto ualde
iudicio, spiritus sanctus, non, sicut ad nos peccatores homines in remissionē peccatorū ꝑ-
cedit, ⁊ deinde diuisiones gratiarū superaddit, ita ⁊ in illam creaturā ⁊ complices eius ma-
los angelos facere unq; uoluit aut proposuit. ¶ De hoc miror quosdam contendere, dicen-
tes, quod statim, ut conditus est, cecidit, cum hoc autentica nulla scriptura tradiderit: immō
⁊ contrariū sonet quod hic scriptū est. Præmissio nanq; ⁊ foramina tua in die, qua condi-
tus es, præparata sunt. Qd est dicere, ⁊ rationalis creatus, ⁊ subtili donatus ingenio: ꝑ-
pter qd excusationē nō habes de peccato tuo, statim subiūgit. Et posuite in monte sancto
dei, in medio lapidū ignitorū ambulasti, perfectus in uis tuis: subauditur ꝑ hypocrisis,
à die conditionis tuæ, donec inuenta est iniquitas in te. Et multa hmoi, quæ qm non possunt
solui, cum sint uerba diuinæ autoritatis, necessario nōnulla debet intelligi mora, inter illud
quod creatus est ⁊ illud quod proiectus est, uel de cælo cecidit: iuxta quod dicit, ⁊ pecca-
sti, ⁊ eieci te de monte sancto dei.

Hiere. 3

Exo. 20.

Deut. 10.

Ezech. 28

Lucifer nō sta-
ti m, ut cōdit⁹
est cecidit.

Ezech. 28

¶ Responſio ad illum qui forte querit, ad quid posuit diabolū in monte sancto
dei, ⁊ ut quid illi tāta contulit, cum sciret eum spiritus sanctus, qui
omnia scrutatur, etiam ꝑofunda dei.

Quæſtio
1. Cor. 2

It forte quærat aliquis, Ad quid illū talem posuit in mōte sancto dei? Ut quid
illi tanta cōtulit? Nunquid nesciebat spiritus, qui omnia scrutatur, etiam ꝑfun-
da dei, qd ille lapis durissimus atq; rebellis, nō recepturus foret in se aurū: opus
decoris sui? Cur ergo illic posuit eū, ut ambularet in medio lapidum ignitorū?

Gene. 2.

Responſio.

Hoc qui quærit, quærat ⁊ illud, cur idem deus hoīem in paradyſo posuit. Neq; enim illū in
paradyſo fecit: sed tulit ergo (ait scriptura) dñs deus hoīem, ⁊ posuit eum in paradyſo uo-
luptatis, ut operaret ⁊ custodiret, illum. Dicat ergo: Nunquid nesciebat deus quod futu-
rum esset, ut operaretur ⁊ custodiret illū? Ut quid ergo illic posuit eum? Ad hæc in quā.
Nō nesciebat deus, sed nisi angelū in cælo, et hoīem tētasset in paradyſo, ut nota fieret seclis
supuēturis, uel q in corde angeli, uel q in corde erāt hoīs, nos iudicia ei⁹ laudare nescirem⁹
multūq; deesset nobis de cognitōe dei, cui⁹ cognitio uita eterna ē, quēadmodū dicit ipse fili⁹
dei. Hæc est autē uita æterna, ut cognoscāt te uerū deū, ⁊ quē misisti Iesum Chrm. ¶ Hoc
qd diximus, ꝑ aliqd filē melius intelligit. Cū dñs Moysen mitteret ad Pharaonē, dicens: cla-
mor filiorū Israel uenit ad me, ueni mittā te ad Pharaonē ⁊ c. Hæc q; dixit: Sed ego scio
qd nō dimittet uos rex Aegypti, ut eatis, nisi ꝑ manū ualidā. At tñ ipam manū ualidam nō
statim exercuit, non statim primogenita Aegypti uel ipos Aegyptios cū Pharaone ꝑ-
cussit: sed prius multis ⁊ bonis illum sermonibus conuenit, pluribus signis leuioribusq;
plagis tentauit, donec scirent qui uiderūt, sciremus nos quoq; qui legimus, glorificationē
domini in curribus Pharaonis ⁊ exercitus eius: quia iustus est dominus, Pharaonem autem ⁊
populū

Iohan. 17
Similitudo.
Exo. 3.